

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2017. június hó 6. napján tartott fellebbezési tárgyalás alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A terrorcselekmény elkövetésével fenyegetés büntette miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2017. évi január hó 31. napján kihirdetett 5.B.33/2016/24. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 14 420 (Tizennégyezer-négyszázhusz) Ft bűnügyi költség merült fel, mely az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

Az első fokon eljáró törvényszék a vádlottat a terrorcselekmény elkövetésével fenyegetés büntettének (Btk. 316. §) vádja alól felmentette. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség sorsáról, mely az állam terhén maradt.

A törvényszék ítélete ellen az ügyész élt fellebbezéssel a vádlott terhére megalapozatlanság okából, bűnösségének megállapítását és büntetés kiszabását célzóan. Jogorvoslatának írásbeli indokolásában a Btk. 222. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő zaklatás vétségében történő bűnösségének megállapítását, és vele szemben próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

A vádlott és védője az ítélet tudomásul vették.

A fellebbviteli főügyészség átiratában az ügyészi fellebbezést iránya szerint a bűncselekmény minősítését érintő módosítással tartotta fent. Álláspontja szerint a törvényszék részben megalapozatlan történeti tényállást állapított meg. Az ítéleti tényállás nem tartalmaz arra vonatkozóan megállapítást, hogy a vádlott követelése elérte-e a célját, indult-e fegyelmi eljárás a két rendőrrel szemben. Nem ismert a rendőrség vezetőjéhez címzett körülbelül 10-16 darab igen sértő hangvételi levél tartalma sem. Nem került feltárára, hogy az érintett rendőrök személyi védelme érdekében történt-e intézkedés. Az ítéleti tényállás teljessége a fenyegetés vádlotti bűnösséget meghatározó súlyának megállapítása érdekében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság megkeresését indítványozta a hiányosságok pótlása céljából. A vádlott szándéka szerint a fegyelmi jogkör gyakorlóját súlyos fenyegetéssel akarta kényszeríteni olyan munkáltatói intézkedésre, amely ténybeli, és egyúttal jogi feltételei az indítvány előterjesztésének időpontjában nem álltak fenn. Rendőrségi alkalmazottal szembeni fegyelmi eljárás jogtalan hátrány okozásának célzatával történő megalapozatlan elrendelése hivatali kötelességszegés, amely a fegyelmi jogkör gyakorlója részéről hivatali visszaélés büntettének megvalósítására alkalmas. A vádlott a kilátásba

helyezett ölési szándékra utaló fenyegetésével közvetett tettesként a jogkör gyakorlóját hivatali bűncselekmény elkövetésére akarta kényszeríteni, amely nyilvánvalóan jelentős érdeksérelem.

A fellebbviteli főügyészség úgy ítélte meg, hogy a törvényszék jogi álláspontja a terrorista célzat hiányát illetően helytálló, azonban tévesen foglalt állást a vádlotti fenyegetés súlyával kapcsolatban, amelynek célzatára sem vont megfelelő jogi következtetést. Álláspontja szerint a vádlott által elkövetett cselekmény nem zaklatás, hanem az emberi szabadság elleni bűncselekmény törvényi tényállásának kimerítésére alkalmas, így a vádlott a vádirattal azonos ítéleti tényállás alapján a Btk. 195. §-ában meghatározott kényszerítés büntettének kísérletét követte el.

Az ítélet tábla az ügyészi fellebbezés folytán a törvényszék ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 363. § (1) bekezdése szerinti tárgyaláson bírálta felül a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében.

A tárgyaláson a fellebbviteli főügyészség képviselője a tényállás kiegészítését indítványozta a másodfokú eljárásban a rendőrség megkeresésre adott válaszával. A vádlott bűnösségének megállapítására és a cselekmény minősítésére vonatkozó indítványát az átirattal egyezően tartotta fent. Kiemelte, hogy jelen esetben a zaklatott ügyfél a konkrét ügy, vagy magatartás kapcsán intézkedésre jogosult hatósághoz intézett indítványában egyébként formailag jogszerű eljárást kezdeményezett jogszerűtlen feltétel támasztásával. Célpontja a vélt sérelmeinek okozójával vádolt két rendőrtiszt. A vádlottnak jogában állt bármilyen véleményt nyilvánítani, amennyiben azzal törvény által védett közérdeket, vagy magánérdeket nem sért. Jogsérelem előidézése esetén azonban az adott védett jogtárgyhoz kapcsolódó szabályok szerint felelősséggel tartozik. A fellebbviteli főügyészség képviselője utalt a Legfőbb Ügyészség zaklatással kapcsolatos ügyészségi gyakorlat vizsgálatáról készült összefoglaló jelentésre. A hivatalos (közfeladatot ellátó személy) elleni erőszak és a (2) bekezdéses zaklatás halmazát vizsgálva megállapítást nyert amennyiben az elkövető a hivatalos személyt eljárása miatt fenyegeti meg személy elleni erőszakos, vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekménnyel, továbbá ha az elkövető a hivatalos személyt jogszerű eljárása során fenyegeti meg, de ezzel a sértettet eljárásban nem akadályozza és intézkedésre sem kényszeríti zaklatás valósul meg. Az ügyészi fellebbezés indokolása szerint a vádlott cselekménye túlmutat a normál zaklatás célzatán még akkor is, ha a terrorfenyegetés szintjét nem éri el. Ezért minősül a vád tárgyává tett elkövetési magatartás kényszerítés büntettének, amely minősítéssel a vádlott zaklatáshoz képest kifejtett többletmagatartásának büntetőjogi értékelése is lehetséges. A büntetés kiszabása körében próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazását indítványozta pártfogó felügyelet elrendelésével és a vádlott beleegyezése esetén külön magatartási szabályként személyiségzavarával kapcsolatos gyógykezelés előírását is.

A védő az ítélet helybenhagyását indítványozta. Részletesen foglalkozott a zaklatás és kényszerítés bűncselekmények törvényi tényállási elemeivel és úgy ítélte meg, hogy e bűncselekmények tényállási elemei a vádlott terhére nem állapíthatók meg.

A vádlott az utolsó szó jogán megbánásáról nyilatkozott.

Az ítélet tábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszéknek a perrendi szabályok sérelme nélkül lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapított tényállása, a Be. 351. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel kis mértékben megalapozatlan és alapos volt a fellebbviteli főügyészség bizonyítás továbbfejlesztésére irányuló indítványa, mivel az elsőfokú bíróság valóban elmulasztotta feltárni, hogy a vádlott követelése célt ért-e, indult-e fegyelmi eljárás ... és ... rendőrök ellen. Az érintett rendőrök személyi védelme érdekében történt-e, ha igen milyen jellegű intézkedés. Helyesen utalt a fellebbviteli főügyészség arra is, hogy a fenti információk ismeretének hiányában a

törvényszéknek a vádlotti fenyegetés komolyságára vont következtetése töredékes bizonyítékokra alapított feltételezés.

A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeképpen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálatát által közölt információk alapján a tényállás a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a 4. oldal 6. bekezdését követően kiegészítendő akként, hogy ... r. főörzszászlós és ... r. főhadnagy ellen az a vádlott által írt levélben foglaltak alapján fegyelmi eljárás elrendelésére nem került sor és személyi védelmükkel kapcsolatos intézkedésre sem.

Továbbá az ítélet 4. oldalán a tényállás utolsó két bekezdése mellőzendő arra tekintettel, hogy ez nem képezte részét a vádnak, az ügyész pedig a tényállást nem módosította, perbeszédben a vádirattal egyezően fenntartotta. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a vádlott által a ... Rendőrőrs vezetőjének írt körülbelül 10-16 db. sértő tartalmú levélnek a beszerzését nem tartotta szükségesnek tekintve, hogy konkrétan nem képezték a vád tárgyát.

A fentiek előrebocsátásával az ítéletábra a jelzett kiegészítéssel a tényállást a Be. 351. § (1) bekezdése alapján megalapozottnak ítélte és a másodfokú eljárásban irányadónak tekintette.

A vádlott az eljárás során mindvégig elismerte, hogy a levelet ő írta és adta postára, de arról is beszámolt, hogy fenyegetését valóra váltani nem tudta volna és nem is állt szándékában. Megírására elkeseredettsége vezette, mivel a levelében megnevezett rendőrök több alkalommal is méltatlanul bántak vele.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a levél tartalma hogyan hatott az érintettekre, e körben azonban ennek vizsgálata a másodfokú eljárásban kiegészítést igényelt, amelyet az ítéletábra a rendőrhatalóság megkeresésével pótol.

A törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékok tükrében elemezte, hogy a vádlott magatartása a terrorcselekménnyel fenyegetés bűncselekményének törvényi tényállási elemeit kimerítette-e.

A bizonyítékok értékelését követően nemleges álláspontra helyezkedett és azt állapította meg, hogy a vádlott magatartása „hiján van a tényállási elemeknek”, ezért - álláspontját részletesen indokolva - bűncselekmény hiányában felmentette.

A cselekmény eltérő jogi minősítésére és a vádlott bűnösségének megállapítására irányuló ügyészi fellebbezést a másodfokú bíróság nem találta alaposnak a fellebbviteli főügyészség igen színvonalas érvelése ellenére sem. Természetesen a zaklatás és a kényszerítés bűncselekmények elhatárolásának körében kifejtett ügyészi álláspontot az ítéletábra is osztotta. Az elsőfokú bíróság a cselekmény jogi megítélésének körében álláspontját részletesen kifejtette. Nem foglalkozott azonban az eltérő minősítés lehetőségének vizsgálatával, az elhatárolási kérdésekkel. Az ítéletábra mindenben osztotta a törvényszék álláspontját abban a körben „hogy a fenyegetés eleve nem volt komoly, így alkalmatlan volt arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen, tehát a súlyos hátrány bekövetkezésének lehetősége még csak fel sem merült”. A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás e megállapítást megerősítette, határozottan alátámasztotta. A törvényszék azon megállapítása is helytálló, hogy a terrorista motívum végképp hiányzik. A terrorista célzat hiányát illetően a törvényszék álláspontját a fellebbviteli főügyészség is helytállónak ítélte. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a vádlott a Btk. 195. §-ában meghatározott kényszerítés büntettének kísérletét követette el. Az elsőfokú ügyészi álláspont szerint a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott személy elleni erőszakos cselekmény elkövetésével zaklatás vétsége valósult meg, a másodfokú ügyészi álláspont szerint akkor valósult volna meg, ha a vádlott a fenyegető levelét közvetlenül az érintett rendőrtisztekhez intézi és jelentős érdeksérelmet okozó fegyelmi eljárást nem követelt volna. A büntető felelősségre vonás feltétele a magánindítvány, melynek pótlása a másodfokú eljárásban lehetséges. Mint arra már utalás történt a fellebbviteli főügyészség álláspontja

szerint a vádlott cselekménye túlmutat a normál zaklatás célzatán még akkor is, ha a terrorfenyegetés szintjét nem éri el. A kényszerítés büntette által a vádlott zaklatáshoz képest kifejtett többletmagatartásának büntetőjogi értékelése is lehetséges. A zaklatás megállapítása esetén a vádlott kényszerítésnek minősülő magatartása, a fegyelmi jogkör gyakorlója cselekvési szabadságának célzott védelme büntetőjogi következmény nélkül maradna. Az ítélet azonban úgy ítélte meg, hogy a vádlott tényállásszerű magatartást nem tanúsított, a levelet sem a két rendőrnek, hanem vezetőjüknek írta. A Debreceni Ítéletábra álláspontja szerint panaszbeadványnak minősül, kétségtelenül nem megfelelő hangnemben íródott, mint ahogyan a törvényszék is kifejtette az ítélet 9. oldal 2. bekezdésében „erkölcsileg elítélendő”, de büntetőjogi felelősségre vonást nem eredményező magatartás volt.

A Btk. 195. §-a szerint, aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg büntett miatt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A kényszerítés az ember cselekvési szabadságát a legtágabb körben védi olyan erőszakkal, vagy fenyegetéssel véghezvitt támadásokkal szemben nyújt védelmet, amelyek nem ütköznek egyéb törvényi tényállásokba.

Az elkövetési magatartás a kényszerítés, azaz olyan külső ráhatás a passzív alanyra, amely őt a cselekvési szabadságától megfosztja vagy abban korlátozza, azáltal, hogy az elkövető akaratának megfelelő magatartás tanúsítását éri el. A ráhatás arra irányulhat, hogy a kikényszerített érdeksérellemmel járó, de bűncselekményt meg nem valósító magatartást tanúsítson.

A kényszerítés materiális bűncselekmény, eredménye a jelentős érdeksérellem, amely lehet a magánérdek vagy a közérdek sérelme is. Kísérletként minősül az erőszakot, vagy fenyegetést megvalósító magatartásnak a passzív alany kényszerítésére irányuló célzatos megkezdése. A jelentős érdeksérellemnek el kell különülnie a fenyegetésben már értékelt súlyos hátránytól, amelynek bekövetkezése kívül esik a tényállás körén. Az okozati láncolat az, hogy az erőszak, vagy fenyegetés hatására a passzív alany valamit tesz, nem tesz, vagy eltűr és e magatartásával összefüggésben éri a jelentős érdeksérellem. Az elkövető szándékának minden tényállási elemre, így a jelentős érdeksérellemre is ki kell terjednie, amely nyilvánvalóan ezen elem vonatkozásában eshetőleges szándék is lehet.

A vádlott fenyegető tartalmú levelét a parancsnoknak címezte, de a célszemélyek a vele álláspontja szerint méltatlanul bánó rendőrök voltak. Szükséges célzat hiányában a fenyegető kijelentések eltérő irányultságára is tekintettel az ítéletábra álláspontja szerint a vádlott terhére a kényszerítés büntetnének kísérlete sem volt megállapítható.

Elhatárolási kérdésként szóba jöhet még a közveszély okozásának büntette, illetőleg az emberölés büntetnének előkészülete, azonban a cselekménysort tekintve e két elhatárolási kérdéssel - egyéb feltételek hiányában - nem indokolt foglalkozni.

Az ítéletábra a fentiekben kifejtettek alapján a Miskolci Törvényszék ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés, melyet a Be. 339. § (1) bekezdése alapján az állam visel.

Debrecen, 2017. június 6.

Dr. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk.. Nagy Éva sk.
előadó bírő bírő

Záradék: A Miskolci Törvényszék 5.B.33/2016/24. számú ítélete az ítéletábra jelen határozatával 2017. június 6. napján jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2017. június 6.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke